

Yttrande över rapporten **Kvalitetssäkring av forskning**

Konstfack tillstyrker huvuddelen av förslagen och resonemangen i rapporten och kommenterar nedan bara de delar där en avvikande mening är relaterat till Konstfacks förutsättningar och verksamhet. I övrigt hänvisar Konstfack till SUHF:s remissvar.

Kvalitetssäkring av forskning inom komponenten tematiska utvärderingar

Det förefaller rimligt att framtida tematiska utvärderingar innefattar såväl utbildning som forskning och samverkan. Men med tanke på att syftet med de tematiska utvärderingarna är att "bidra med kunskap och nationella jämförelser" och för att inte en sådan utvärdering ska överlappa övriga lärosätesutvärderingar är det dock viktigt att UKÄ dels ser över utvärderingsmetoden och antalet bedömningsområden, dels tydligt avgränsar temana. I annat fall riskerar tematiska utvärderingar att tangera granskning av forskning (och inte av kvalitetssäkringsprocesser) eller att granska samma områden som vid granskning av lärosätenas kvalitetsarbete.

Integrering i kvalitetssäkringssystemet

Konstfack menar som UKÄ att samma bedömningsområden som för utbildning kan användas också för forskning, men däremot måste bedömningsgrunderna vara helt omarbetade. Metoden bygger dock på att det finns ett ramverk som i likhet med ESG för utbildningen, reglerar vilka kvalitetsaspekter som kan ligga till grund vid granskning av forskningens kvalitet. Ramverket ges då en enorm vikt utan att ha den dignitet som en internationell överenskommelse som ESG har

Även om högskolornas kvalitetssäkring av utbildning och av forskning kan granskas av UKÄ vid samma tillfälle (positivt med 6-årscykel) så måste det samtidigt tydliggöras att högskolorna har olika system för kvalitetssäkring för utbildning respektive forskning.

Ramverk

Konstfack ställer sig positiva till UKÄ:s förslag om att ett ramverk för kvalitetssäkring tas fram av högskolorna själva. Behovet av ett ramverk förefaller nödvändigt eftersom svensk lag och internationella överenskommelse inom forskning inte kan i sig anses tillräckliga för att utgöra grund till "rättvis" bedömning av ett lärosätes kvalitetsarbete. Ett nationellt ramverk kan dock aldrig få den dignitet som en internationell överenskommelse, likt ESG, har. Forskningsverksamheten är samtidigt till stor del beroende av internationellt samarbete.

Därför är det extra viktigt att ramverket arbetas noggrant fram och är välförankrat så att det lyfter kvalitetskriterier som kan accepteras av så många som möjligt i såväl Sverige, som utomlands. I det perspektivet behövs tid innan en första pilot kan ske. Det vore därför mer realistiskt att sikta på en sjösättning av ett utökat kvalitetssystem vid nästa 6-års cykel.

Jämställdhet

Konstfack ser en risk i att frågan inte gynnas av att "dissekeras" i olika bedömningsgrunder och i utbildning/forskning. Det finns en motsättning i att å ena sidan jämställdhetintegreringsstrategier och å andra sidan att den ska utgöra en särskild bedömningsgrund.

Student- och doktorandperspektiv

Konstfack menar att bedömningsområdet är väldigt viktigt. Konstfack ställer sig dock som en liten högskola, med en liten studentkår, kritiskt till att använda studentinlagen som underlag. Vår erfarenhet är att en liten svag studentkår inte har möjlighet att arbeta fram en stark inlaga. En studentinlaga om forskning skulle vara ännu mindre representativ då Konstfacks forskning utgör en så liten del av den totala verksamheten. Konstfack föreslår därför att studenternas och doktorandernas röster som ett alternativ istället kan samlas in vid arbetet med självvärderingen.

Arbetsliv och samverkan

Konstfack menar att bedömningsområdet är problematiskt när det gäller konstnärlig forskning. Dels är begreppet "arbetsliv" avgränsande, dels återstår begreppet "nyttiggörande" att definieras. Konstfack föreslår att begreppet användbarhet används istället.

Bedömningsunderlag

Konstfack är mycket kritiska till förslaget om att använda kvantitativa indikatorer som underlag till bedömning av forskningens kvalitetssäkring. Det är oklart i rapporten vilka indikatorer som menas. Bibliometriska indikatorer, som tas som exempel, är inte tillräckliga för att bedöma konstnärlig forskning. Dessutom har Vetenskapsrådet tidigare varit tydliga i att de indikatorer de föreslår för att följa upp de forskningspolitiska målen är tänkta att användas på en aggregerad nivå, inte på lärosätetsnivå.

Att använda indikatorer som underlag skulle innebära att förskjuta bedömningen från lärosätets kvalitetssäkringsförmåga till bedömning av forskningens kvalitet. En analys av konstnärlig forskning utifrån kvantitativa indikatorer kan inte bli något annat än snäv och missvisande.

Bedömargrupper, Fördjupningsspår och Resultat

Under alla dessa rubriker är det särskilt viktigt att UKÄ tar hänsyn till dels små högskolors och dels konstnärlig forsknings särskilda behov och förutsättningar. Konstfack har svårt att se att en liten högskola kan behandlas på samma sätt som ett stort universitet, eller att konstnärlig forskning kan behandlas på samma sätt som till exempel medicinsk forskning.

Sanktioner

Konstfack avstyrker helt förslaget om att utöka antal utvärderingar på forskarutbildningsnivå vid negativ utfall. Detta bryter uppenbart mot lagstiftningens tydliga uppdelning mellan forskning och utbildning. Forskarutbildningen följs redan upp separat och dess kvalitetssäkring borde granskas i samband med granskningen av lärosätets kvalitetsarbete i utbildningen och inte i forskningen.

Att få ett negativt utfall vid granskning av forskningens kvalitetssäkring riskerar i sig att medföra andra sanktioner som t ex minskade externa anslag. Det skulle alltså vara lika effektivt för att driva kvalitetsutveckling om UKÄ intensifierade sina granskningar av forskningens kvalitetssäkring (efter ett negativt utfall) i stället för att utöva sanktioner som bara indirekt är relaterade till forskningens kvalitetssäkring.

Ärendet har beslutats av Maria Lantz, rektor efter föredragning av Magnus Mörck, chef för utbildnings- och forskningsadministrativa avdelningen. I beredningen har även vice rektor Magnus Bårtås och kvalitetshandläggare Marie-Thérèse Tricot deltagit.

Maria Lantz
rektor

Magnus Mörck
föredragande